

Ansökan om medel för ”Bryggan till språk och arbete”.

Bakom ansökan står Bromölla kommun och Arbetsförmedlingen Skåne Öst.

Bakgrund/problembeskrivning

Idag kan Bromölla kommun tillsammans med Arbetsförmedlingen erbjuda arbetsträning/praktik inom kommunala verksamheter och inom Arbetsmarknadsenhetens verksamhet för de utrikesfödda som behärskar det svenska språket någorlunda. För de som har stora brister i det svenska språket har vi inga insatser. Det vill vi försöka lösa med hjälp av denna process och ansöker därför om medel för att förverkliga den ambitionen.

I Bromölla kommun finns ett antal personer, som varit i Sverige i 2 - 3 år (ibland längre) och som deltagit i svenska för invandrare (SFI), men inte kunnat tillgodogöra sig den utbildningen. Idag finns begränsade möjligheter för dessa personer, att komma ut på arbetsmarknaden och bli självförsörjande. Istället blir de kvar hos kommunen. Personerna kommer från bl.a. Eritrea, Irak, Syrien och Somalia. Utbildningsbakgrunden varierar. Det finns de, som inte har någon utbildning alls. Det finns också de som har högskoleutbildning.

För att kunna komma in i det svenska arbetslivet och samhället krävs kunskaper i språket. Språket är en dörröppnare till dessa områden. Många nyanlända/utrikesfödda lyckas dock inte, som framgår ovan, tillgodogöra sig den traditionella språkinläringen via SFI. En anledning till det kan vara konstaterad eller upplevd ohälsa.

Både den fysiska och psykiska hälsosituationen hos barn, kvinnor och män som flytt, är beroende av olika faktorer. Det gäller bland annat hur situationen i hemlandet sett ut, upplevelser under flykten, samt hur processen för mottagandet i det nya landet ser ut. Hälsosituationen hos nyanlända varierar också över tid. Bland de flyktingar som nyligen fått uppehållstillstånd går att se att många mår bättre än svenskar. Detta gäller både självrapporterad hälsa, livskvalitet och funktion. Hälsan kan dock försämrats om etableringsprocessen tar för lång tid, då osäkerheten om framtiden blir starkare. Flera studier visar att trauman och migrationsprocessen i sig påverkar den psykiska hälsan.

Psykisk ohälsa är utbredd bland nyanlända och asylsökande. Prevalensen för psykisk ohälsa uppgår till mellan 30 - 50 procent i undersökta grupper¹.

En studie från Malmö högskola² visar att utbrändhet är en dold stressfaktor för ohälsa, som försvårar SFI-inläring, inträde på arbetsmarknaden och övrig integration i det svenska samhället. Detta kunde visas genom att sextiosju flyktingar (52 procent män och 48 procent kvinnor), som påbörjat SFI, fick besvara Karolinska sömn- och återhämtningsformulär. Formuläret var översatt/tillbakaöversatt till arabiska. Insomnirelaterade sömnbesvär var

---

¹ Kartläggning av nyanländas hälsa: MILSA enkätstudie: Slobodan Zdravkovic, Mathias Grahn, Carin Björngren Cuadra. Malmö högskola 2016. Nyanlända och asylsökande i Sverige – En studie av psykisk ohälsa, trauma och levnadsvillkor. Röda Korsets Högskolas rapportserie 2016:1.

² Hög förekomst av sömnproblem och trötthet hos flyktingar på SFI: konsekvenser för inläring och hälsa: Eriksson-Sjö, Tina; Ekblad, Solvig; Kecklund, Göran, Malmö högskola 2010.

extremt hög hos respondenterna och liknar svenskt referensmaterial vid symtom på utbrändhet.

Anledning att anta att situationen skulle vara annorlunda bland nyanlända/utrikesfödda i Bromölla kommun saknas.

Ett starkare hälsofrämjande och inkluderande samarbete än det som finns idag kring och för nyanlända/utrikesfödda behöver därför etableras. Metoder som ger en möjlighet att förebygga och underlätta upptäckt av eventuella svårigheter hos nyanlända/utrikesfödda behöver utvecklas. För att kunna upptäcka svårigheter, måste man kunna prata om och beskriva sin situation, vilket kommer att kunna möjliggöras i "Bryggan till språk och arbete" bl.a. genom samtal och information om hälsa, sömn, kost och motion.

Enligt rapporten "Invandringen och de offentliga finanserna" tar det 7 år från att en invandrare får ett uppehållstillstånd till ett första arbete. Hälften av männen har jobb efter fem år. För kvinnorna är vägen längre. Efter fem år i Sverige står nästan två av tre invandrarkvinnor fortfarande utan arbete. För en stor del tycks arbetslivet aldrig komma närmare. Omkring var fjärde invandrare har efter nio år i Sverige fortfarande inte hittat sitt första jobb.

Genom "Bryggan till språk och arbete" vill vi också skapa en bättre samordning av arbetsmarknadsinsatser för personer, som av olika skäl ännu inte förvärvat kunskaper i svenska språket.

För att underlätta och förkorta processen att kunna komma vidare för dessa personer, vill vi arbeta med en annan metod för språkinläring än den som erbjuds via SFI och som är inspirerad av den upplevelsebaserade lärandets teori. Teorin baseras på antagandet att idéer formas och omformas genom erfarenheter. En kortfattad beskrivning av tankarna bakom kan se ut på följande vis:

Ett effektivt lärande måste innehålla både abstrakt teoribildning och konkreta upplevelser. Lärande genom upplevelser och erfarenheter är inte en undervisningsmetod i sig, utan är en del av ett holistiskt sätt att se på lärande. Lärande kan ske i alla mänskilda miljöer – på arbetsplatsen, i ICA-butiken, på studiebesök och liknande. Människan lär sig effektivt om hon:

- först får egna erfarenheter genom egna upplevelser
- reflekterar över det hon upplevt
- får hjälp med att bearbeta begrepp och teoretisera kring det hon upplevt
- testar sina erfarenheter.

Genom att arbeta på detta sätt, vill Bromölla kommun och Arbetsförmedlingen (förutom att verka hälsofrämjande) förmedla kunskaper om den svenska arbetsmarknaden samt förmedla stöd för ett inträde till arbetsmarknaden.

Under förarbetet till den här ansökan, har vi sökt information om huruvida man arbetat med upplevelsebaserad inläring på andra ställen. Det har man gjort. Bland annat i ett av Finsam Dalarna finansierat samarbete i Smedjebacken med ett arbetssätt som benämns "Upplevelsebaserad svenskinläring". Vi avser, att så långt möjligt ta ledning av deras arbete och erfarenheter i "Bryggan till språk och arbete".

Sammanfattningsvis kan följande konstateras: att vara utrikesfödd med svaga språkkunskaper i svenska och samtidigt stå utanför arbetsmarknaden innebär ofta (en risk för) ohälsa, utanförskap och sämre möjligheter till självförsörjande. Samtidigt är det viktigt, att inte se vuxna invandrare som en homogen grupp. Istället bör behov av stöd kunna identifieras och ges utifrån individuella förutsättningar.

Hur har processen tagits fram

Ansökan har tagits fram i samarbete mellan Bromölla kommun och Arbetsförmedlingen utifrån ett gemensamt identifierat behov.

Målgrupp för insatsen

Målgrupp för insatsen är utrikes födda personer i arbetsför ålder (16 – 64 år), som

- är bosatta i Bromölla kommun
- är långtidsarbetslösa
- av olika anledningar inte kunnat tillgodogöra sig SFI och därför har bristande kunskaper i svenska språket
- är aktuella inom Bromölla kommun eller Arbetsförmedlingen.

Vi uppskattar målgruppens storlek till ca 120 personer och det är det antalet vi avser arbeta med under projektiden. I mars 2018 fanns i Bromölla kommun 536 personer anmälda som arbetslösa varav 279 är utrikesfödda.

Resultat och effektmål

Den övergripande målsättningen, är att ett förändrat arbetssätt avseende språkinläring ska resultera i

- ökad kunskap om individens förutsättningar för arbete,
- ökad träffsäkerhet i planeringen av individens väg mot arbete och självförsörjande,
- på sikt ökat antalet anställningar via t.ex. extratjänster eller introduktionsjobb
- att ohälsa förebyggs.

Efter genomgången upplevelsebaserad språkinläring kommer varje deltagare som har förutsättningar för det, att ges möjlighet till praktik/arbetsträning på Arbetsmarknadsenheten/Bromölla Bryggan eller i annan kommunal verksamhet.

Slutmålet för detta samarbete är således att deltagarnas förutsättningar för att få en arbetsmarknadspolitisk anställning, t.ex. extratjänst eller introduktionsjobb, ska öka. Deltagande i "Bryggan till språk och arbete" bör därför ses som ett led i vägen mot att arbeta och självförsörjande.

På individnivå väntas deltagande resultera i:

- ökad hälsa/minskad ohälsa

- att individen ges nya förutsättningar att förvärva språkkunskaper och kunskaper om arbetslivet
- att individen ökar sin konkurrenskraft på arbetsmarknaden
- att vägen till arbete och självförsörjande förkortas
- minskat beroende av offentlig försörjning.

Ytterligare ett mål, är att stärka samarbetet och höja kompetensen hos de medarbetare inom Bromölla kommun och Arbetsförmedlingen som möter målgruppen genom det förändrade arbetssättet med en upplevelsebaserad språkinlärningsmetod, gemensam kompetensutveckling och utbyte av erfarenheter.

På organisatorisk nivå väntas ”Bryggan till språk och arbete” resultera i:

- att ett nödvändigt komplement till befintliga insatser införs
- ett nytt arbetssätt som stärker kopplingen till arbetsmarknaden
- minskade kostnader för offentlig försörjning.

Tidsplan

Processtiden är 3 år med planerad start den 1 september 2018 och avslut den 31 augusti 2021.

Aktiviteter

”Bryggan till språk och arbete” kommer att ha ett arbetssätt som baserar sig på ett närmare samarbete mellan Bromölla kommun och Arbetsförmedlingen än det som finns idag. Medarbetarna i processen kommer att tillsammans hålla i inskrivningsmöten med presumtiva deltagare som Arbetsförmedlingen eller Bromölla kommun har identifierat. Målet är att fler bjuds in till informationen/inskrivningen än det finns platser, så att de som verkligen är intresserade får möjlighet att delta. Vi kommer även att ha fokus på att få en mångfald i grupperna både utifrån kön, ålder och bakgrund. Planeringen är att aktiviteten med deltagarna varar i 12 veckor. Efter två veckor görs ett gemensamt uppföljningsmöte med deltagarna för att följa upp så alla är på någorlunda, för processen, lämplig språknivå, varken för dålig eller för bra. Senast i slutet av de 12 veckorna sker ett överlämningsmöte (för deltagare med god språkutveckling kan det ske tidigare) där fortsatt planering/matchning görs, antingen till en fortsatt arbetsträning/förstärkt arbetsträning eller arbetsmarknadspolitisk anställning inom Bromölla Bryggans verksamhet eller annan kommunal verksamhet. Deltagarna ska även kunna matchas ut mot andra arbetsgivare. Den optimala gruppstorleken är 8 – 10 individer, vilket vår plan är att försöka hålla oss till. Om vi kör en grupp med 10 personer i 12 veckor, så blir det 4 grupper per kalenderår. Det innebär 10 deltagare 2018, 40 deltagare 2019 och lika många 2020 och 30 deltagare år 2021. Totalt 120 personer.

Vi kommer att ha fokus på att kvinnor och män ska få samma bemötande och stöd vid matchning. Statistik och uppföljningar från Arbetsförmedlingens visar att utrikesfödda kvinnor får mindre tid och stöd i olika insatser än män, varför vi kommer att ha fokus på att undvika att sådana skillnader görs.

Under de 12 veckorna är deltagarna på plats halva dagar måndag – fredag. Den ”upplevelsebaserade svenskinläringen” innebär att man tränar språket med alla sinnen utifrån det som sker här och nu. För att öka medvetenheten om hälsa och träning kommer aktiviteter med promenader att ske minst två gånger per vecka. Då tränar man språket, genom att prata om det som upplevs.

Deltagarna kommer också att ges möjligheter till individuellt upplagd svenskträning, genom tillfällena med språkträning inom egna intresseområden och yrkesområden utifrån tidigare kunskaper, erfarenheter och framtida inriktning på arbetsmarknaden. Syftet är, att deltagarna ska få kunskap om hur den svenska arbetsmarknaden fungerar, vilka yrken/arbetsuppgifter som efterfrågas och var de finns. Det kommer även att finnas språkträningsspass, som syftar till att ge kunskap om hur kontakter skapas, information om hur man kan hitta lediga arbeten och att söka dem på bra sätt. Språkträningsspass om samhällets struktur och funktion, som också väntas kunna underlätta vägen till arbetsmarknaden, kommer också att ingå.

Arbetet ska präglas av ett lösningsfokuserat förhållningssätt och en tro på individens förmågor. Även om det i bakgrundsbeskrivningen finns med antaganden om en utbredd ohälsa bland målgruppen, utgår vi inte från att denna ohälsa nödvändigtvis måste kräva vård eller behandling. Istället antar vi att hälsofrämjande faktorer, som att deltagarna får en känsla av sammanhang (KASAM) och med det en ökad motståndskraft mot stress, kunskap om betydelsen av fysisk aktivitet och sömn, kommer att ha en gynnsam effekt på (upplevd) ohälsa. Skulle det under projektets gång visa sig att detta antagande är inkorrekt, kommer vi att förändra arbetet efter det och i så fall söka samarbete med ytterligare en part; Region Skåne.

Om projektgruppen

Projektledarens uppdrag är att hålla samman processen inklusive viss budgetuppföljning, ansvara för att kompetensutvecklingsbehov uppmärksammas och i samråd med styrgruppen ta fram förslag på implementering samt att fortlöpande informera om, följa upp och bevaka att processen och dess mål följer ansökan.

Kommunens projektmedarbetares uppdrag är att planera, förbereda, genomföra och följa upp de olika språkträningsaktiviteterna samt att coacha deltagarna till att se sina möjligheter till arbetsträning/praktik och arbete som på sikt ska leda till egenförsörjning. I detta ingår även att skapa kontakter/nätverk mellan deltagare och arbetsgivare.

Arbetsförmedlingens projektmedarbetares uppdrag är att identifiera deltagare, förbereda, genomföra och följa upp inskrivningsmötena, uppföljningsmötena och överlämningsmötena samt att dokumentera resultaten.

Medarbetarna i ”Bryggan till språk och arbete” ska ha förmåga och vilja att samarbeta.

Kommunens tänkta projektmedarbetare finns inom Arbetsmarknadsenheten och har sedan tidigare erfarenhet av arbete med målgruppen i andra kommuner, hos kompletterande aktörer samt från timvikariat som lärare på SFI.

Under projekttiden kommer gemensamma kompetensutvecklingsinsatser för de samverkande parternas chefer och medarbetare att arrangeras. Vid behov kan chefer och medarbetare från andra relevanta samverkansparter bjudas in.

Arbetet i processen kommer att bli ett komplement till redan befintliga insatser.

Processägare

Bromölla kommun är processägare.

Styrgrupp

Till projektet kommer en styrgrupp bestående av representanter för de samverkande parterna att finnas. Styrgruppen är projektet ledningsgrupp, varför de som ingår i gruppen behöver ha beslutsmandat. Processägaren är sammankallande. Samordningsförbundet Skåne Nordost är ständigt adjungerat till styrgruppen. Styrgruppen träffas en gång per kvartal.

En rutin för hantering av brådskande frågeställningar och för hur processrelaterade frågor som rör den egna verksamheten ska tas fram.

Budget

Bromölla kommun: 1,0 tjänst som projektmedarbetare med beräknad heltidslön om 34 000 kr/mån x sociala avgifter om 1,46 = 49 640 kr/mån.

0,2 tjänst som projektledare med beräknad heltidslön om 40 000 kr/mån x sociala avgifter om 1,46 = 11 680 kr/mån

Arbetsförmedlingen: 0,1 tjänst som projektmedarbetare med beräknad heltidslön om 34 000 kr/mån x sociala avgifter om 1,46 = 4 964 kr/mån.

	2018	2019	2020	2021	Summa
Bromölla kommun	245 280	735 840	735 840	490 560	2 207 520
Arbetsförmedlingen	19 856	59 568	59 568	39 712	178 704
Material deltagare och personal	15 000	60 000	60 000	45 000	180 000
Workshops + kompetensutveckling	4 000	12 000	12 000	8 000	36 000
Utvärdering	60 000	180 000	180 000	120 000	540 000
Totalt:	366 010	1 108 995	1 108 996	745 005	3 142 224

Metoder för uppföljning

Arbetsmodellen kommer att utvärderas externt. Upphandling av utvärderingen kommer att ske om/när medel beviljats.

Den externa utvärderaren får i uppdrag att tillsammans med styrgrupp och projektledare följa processarbetet, värdera, beskriva och dokumentera hur det passar in i befintlig verksamhet hos samarbetsparterna, samt att vara behjälplig i arbetet med att ta fram en implementeringsplan om förutsättningar för hel eller delvis implementering bedöms finnas (senast vid utgången av projektår 2). I utvärderingsuppdraget ska även ingå sammanställning och analys av satta mål på individnivå i samarbete med projektledaren.

Utöver utvärderingen som nämns ovan, ska Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (SUS) användas.

Implementering i ordinarie verksamhet

I nuläget anses det inte möjligt, att ta ställning till implementering i ordinarie verksamhet. Ambitionen är dock att implementera sådana insatsvinster som väntas tydliggöras under projekttiden. För att underlätta en framtida implementering, är avsikten att utveckla så mycket som möjligt utifrån arbetssätt och synsätt som harmonierar med samarbetsparternas ordinarie uppdrag och arbete.

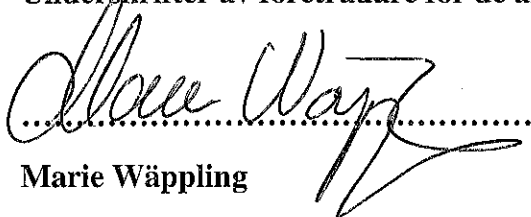
Styrgruppens representanter har i uppdrag och ansvarar för att driva implementeringsfrågor i sina respektive verksamheter och löpande åiterrapportera arbetet med detta till styrgruppen. Styrgruppen har också ansvar för att tillsammans med den externa utvärderaren och de Finsam-finansierade medarbetarna identifiera vad som skulle kunna implementeras samt för att ta fram en plan för implementering. Implementeringsplanen ska vara framarbetad senast till utgången av år 2.

Övrigt

I samband med utgången av år 1 kommer en fördjupad uppföljning och analys av det första årets arbete att göras i syfte att få klarhet i eventuella behov av förändringar m.m., som kan behöva genomföras år 2 och år 3 för att säkerställa att arbetet drivs mot en långsiktigt fungerande arbetsmodell.

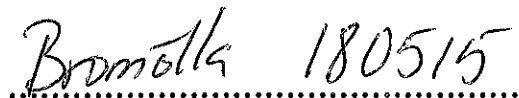
Skulle den fördjupade uppföljningen visa, att det finns behov av förändringar eller ökade resurser för tid, medarbetare eller dyl. kommer äskande om ytterligare medel från Samordningsförbundet Skåne Nordost att ske. Visar den fördjupade uppföljningen däremot ett behov av minskade resurser, kommer det att rapporteras till styrelsen.

Underskrifter av företrädare för de ansökande parterna

.....

Marie Wäppling

Bromölla kommun

.....

Plats och datum för underskrift

.....

Sofi Gellberg

Arbetsförmedlingen Skåne Öst

.....

Plats och datum för underskrift